Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo tygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych dla Galicji i W. Ks. Krakowskiego

wychodzi co Poniedziałek w objętości pół arkusza.

Nr. 41. **Poniedziałek**, dnia 16. października 1876. **III. rocznik.**

Czwarte Walne zgromadzenie

związku austryackich stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych

odbyło się w dniach 24. 25. i 26. września r. b. w Śmiechowie, w pobliżu Pragi.

Reprezentowanych było 42. stowarzyszeń.

Stan finansowy Związku austryackiego wcale nie jest świetny. Zamknięcie rachunków z końcem sierpnia 1876. wykazuje niedobór w sumie 4879. złr. — Referent Wydziału Związku konstatuje, że niema żadnych zgoła funduszów na dalsze prowadzenie interesów Związku i wzywa zgromadzenie, aby temu zaradziło.

Smutny ten stan wywołany został tą okolicznością, że Związek austryackich stowarzyszeń jest instytucyą niemiecką, przeto tylko niemieckie stowarzyszenia do tego związku przystępują. Zarówno czeskie i morawskie towarzystwa, których jest bardzo wiele, jak i galicyjskie spółki trzymają się z dala od niemieckiego Związku i tworzą sobie własne organa centralne. Ograniczony na Niemców — Związek austryacki powinienby zastosować się do skromnéj liczby towarzystw, z których się składa, i uszczuplić, ile możności, wydatki. Lecz utrzymując się koniecznie na stanowisku ogólnego Związku austr. spółek, wydaje Związek ten przeszło 9000 złr. rocznie i obecnie zagrożony jest upadkiem z powodu deficytu!

Zgromadzenie uchwaliło, celem chwilowego pokrycia niedoboru, wezwać wszystkie do Związku należące stowarzyszenia, aby wkładkę swoją na r. 1877. uiściły już w pździerniku r. b.

Względem zbierania i rozkładu datków na cele Związku uchwalono:

1). datek będzie opłacony według bilansu przedostatniego roku;
2). najwyższy datek wynosi 60 złr.;
3). patron zawiadamia każde towarzystwo przed końcem roku, ile ma na cele Związku w następnym roku zapłacić;
4). do czystego zysku, wedle którego oblicza się wysokość datku, należy wliczyć procent i dywidendy od udziałów, procenta i dywidendy od funduszu rezerwowego, datki na cele dobroczynne, wreszcie pozostałość zysku przekazaną na rok następny.

W sprawie organizacyi towarzystw uchwalono rezolucyą, że każde stowarzyszenie powinno mieć radę nadzorczą, lub inny organ z władzą kontrolującą.

Okazuje się przeto, że pomiędzy towarzystwami niemieckiemi są takie, które niemają rady nadzorczéj, ani żadnéj władzy kontrolującéj.

W Galicyi, o ile nam wiadomo, niema żadnego tak niewłaściwie zorganizowanego stowarzszenia. *) W prawdzie ustawa z dnia 9. kwietnia 1873. nie nakazuje towarzystwu utworzyć sobie kontrolującego organu, ale potrzeba tego tak jest jasną i oczywistą, że zapewne tam tylko pominięto ustanowienie stałéj kontroli, gdzie chciano z braku kontroli korzystać! Niekorzystném téż świadectwem jest dla niemieckich spółek, że trzeba było rzecz tak prostą aż przez uchwałę zjazdu delegatów, jako potrzebną i pożyteczną zalecać!

Uchwalono dalej rezolucyą: „zgromadzenie oświadcza, że jest rzeczą nieprawną i szkodliwą dla bezpieczeństwa interesów, jeżeli członkowie rady nadzorczej mają prawo podpisywać firmę towarzystwa“.

U nas jest dość rozpowszechnioném, że członkowie rady nadzorczéj są zarazem zastępcami członków

*) Jest jedna: spółka rolnicza w Tarnopolu (P. R.)

dyrekcyi, i w zastępstwie firmują. Nie widzimy, jakieby z tąd miały grozić szczególne niebezpieczeństwa; zgadzamy się jednak na to, że niewłaściwém jest, aby wszyscy członkowie rady nadzorczéj firmowali w zastępstwie dyrekcyi, a jeszcze mniéj stósownem byłoby nadać członkom rady nadzorczéj prawo firmowania nie wyjątkowo, w razie przeszkodzenia pojedyńczych członków dyrekcyi, lecz w zwykłym toku interesów. W takim razie bowiem rada nadzorcza spełnia funkcyą dyrekcyi, a stając się organém wykonawczym przestaje być władzą kontrolującą.

Trzecia rezolucya w sprawie organizacyi opiewa: „zgromadzenie wypowiada przekonanie, że towarzystwo zaliczkowe nie powinno być członkiem innego towarzystwa, — jest to bowiem wręcz przeciwnie ustawie".

Na tę uchwałę można się zupełnie zgodzić; — lecz, o ile nam wiadomo, w Galicyi podobny wypadek się nie wydarzył.

Wniosek, aby członków zarządu wykluczyć od korzystania z kredytu i przyjmowania poręki—cofnięto bez uchwały.

Natomiast uchwalono, że towarzystwa zaliczkowe powinny tylko członkom swoim udzielać kredytu.

(D. n.)

Niepewne czasy!

Niepewne czasy w polityce — nakazują nam mieć się na baczności! Wszelkie oznaki na targu pieniężnym wskazują, że kapitał kryć się poczyna. — We Lwowie przynajmniéj wielki daje się czuć brak gotówki. — Wkładki oszczędności w Gal. Kasie Oszczędności ciągle spadają — każdego dnia większe są zwroty, niż wkładki — były dnie że 3razy tyle zwrócono, ile włożono. Wszystkie większe instytucye zwolna kredyt ograniczają, a od przedsięwzięcia nowych interesów wstrzymują się. W towarzystwach zaliczkowych wielki jest popyt za pożyczkami, a nieznaczne lokacye. — Na kasę Oszczędności i inne instytucye oglądać się nie możemy, bo w stanowczéj chwili mogą nas zawieść — nie mając sami dla siebie dostatecznych funduszów. Radzimy więc naszym Towarzystwom na wszelki wypadek być gotowémi. W tym celu należy zwolna strony przyzwyczajać, iż bez wypowiedzenia, regulaminem przepisanego, wkładek się nie zwraca. — W udzielaniu nowych kredytów należy być ostrożnym, a w przyjmowaniu nowych członków oględnym — bo ze wzrostem liczby członków wzmaga się popyt za pożyczkami. Przedewszystkiem zaś należy zwolna starać się o pozyskananie publicznych, stalszych lokacyi. Ze prawozdań Towarzystw naszych, które umieszczamy, widoczna, że w kilku Towarzystwach pozyskano dość znaczne publiczne lokacye — w sprawozdaniach tych niejedną znajdziemy wskazówkę, gdzie o te lokacye starać się należy. Przedewszystkiem potrzeba wytrwale Wydziałowi krajowemu i powiatowym przypominać, że dostatecznémi lokacyami funduszów publicznych w Towarzystwach zaliczkowych przyczyniają się do ich rozwoju — a tém samém do zaradzenia naszym ekonomicznym stosunkom.

Przy oględności takiej może chwilowo powstać zbytek gotówki — bezużytecznie leżącéj. W takich razach radzimy lokować ją w kasach oszczędności i pewnych instytucyach większych miast, jak Kraków, Tarnów, Rzeszów, Lwów, Sambor i Stanisławów — za pośrednictwem Towarzystw—choćby na niższy procent, ale za krótkiém 14-dniowem wypowiedzeniem.

Te środki ostrożności muszą wyjść nam na dobre. Gdyby przyszło do większych zawikłań — gdyby banki i inne zakłady przestały nasz handel i przemysł zasilać kredytem — a my wtedy mieli jakie takie zapasy, to wszelka pomoc z naszéj strony z wdzięcznością byłaby przyjęta i wyszłaby na pożytek naszych członków — a wzmacniała zaufanie do naszych instytucyi.

Niepewne zatem są czasy — a oględność z naszéj strony konieczną!

Ruch Stowarzyszeń.

Bank zaliczkowy w Stanisławowie na wstawienie cię Patronatu udzielił na 9% pożyczkę 2000 złr. kałuskiemu Towarzystwu zaliczkowemu do spłaty w 6 półrocznych ratach za złożeniem wekslu przez dwóch zamożnych członków Towarzystwa wystawionego i akceptowanego, a przez dyrekcyą żyrowanego, co pół roku z temi samemi podpisami odnawiać się mającego.

Towarzystwo zaliczkowe lwowskie na skutek uchwały Rady zawiadowczéj udzieliło pożyczek 2.000 złr. Towarzystwo w Kałuszu na 8% pod warunkami podobnymi, jak stanisławowski bank zaliczkowy. — Na tymże posiedzeniu upoważniła Rada Dyrekcyą do wniesienia zażalenia przed trybunał administracyjny przeciw ponownemu ostęplowaniu aktów dłużnych z tytułu poręki.

Lokacya funduszów gminnych, powiatowych i innych publicznych w towarzystwach zaliczkowych. (C. d.):

Brzesko Fundusz dróg powiatowych pow. Brzeskiego 5100 zł. fundusz kasy pożycz. powiatu Brzeskiego 800 zł., fundusz kościoła parafialnego w Szczurawy 150 zł., fundusz kościoła parafialnego w Porębie 74 zł., fundusz kościoła parafialnego Tymowy 510 zł., fundusz szpitalu ubogich w Dębnie 745·50 ct., fundusz szpitalu ubogich w Paleśnicy 19.50 zł., fundusz Straży pożar. ochot. w Brzesku 150 zł.

Rachunki spółek zaliczkowych za miesiąc wrzesień 1876.

Stan bierny

Spółka zaliczkowa w	Udziały (z końcem miesiąca) zł.	ct	Fundusz rezerwowy (z końcem miesiąca) zł.	ct	Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Włożono w ciągu miesiąca zł.	ct	Wyjęto w ciągu miesiąca zł.	ct	Stan z końcem miesiąca zł.	ct	Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Zaciągnięte w ciągu miesiąca zł.	ct	Spłacone w ciągu miesiąca zł.	ct	Stan z końcem miesiąca zł.
Busku	9.378	50	945	97	848	41	472	24	122	90	1.197	75	7.000	.	163	.	.	.	7.163
Białéj	9.332	35	691	.	20.695	61	1.640	.	3.000	.	19.335	61	12.100	.	1.300	.	2.000	.	12.800
Bóbrce	2.204	80	428	43	1.021	64	24	85	.	24	1.045	25	11.250	.	7.170	.	7.400	.	11.020
Brzesku	21.143	42	631	82	29.704	82	2.963	.	700	.	31.967	82	1.332	.	.	.	.	.	1.332
Glinianach	1.728	50	170	.	27	.	1	.	.	.	28	.	2.000	.	.	.	.	.	2.000
Lwowie	74.413	97	6.039	28	143951	77	37.871	82	36.923	11	144900	48	52.445	50	22.120	.	14.865	50	59.700
Rohatynie	3.122	63	572	.	.	.	.	.	.	.	6.833	88	.	.	.	.	.	.	11.525
Sokalu	6.985	79	190	12	4.494	28	236	50	370	.	4.360	78	21.440	46	6.000	.	7.000	.	20.440
Stanisławowie	69.083	60	2.515	68	134508	21	21.528	43	16.068	22	139968	42	15.600	.	4.095	.	6.000	.	12.095
Tyśmienicy	13.770	59	1.450	67	11.104	88	384	50	750	.	10.738	38	37.175	.	130	.	1.700	.	35.605
Wykotach	664	61	39	50	832	57	2	.	.	.	834	57	5.640	.	1.560	.	1.500	.	5.700

Stan czynny

Spółka zaliczkowa w	…etki (z końcem miesiąca) zł.	ct	Reszta *) pozycyi stanu biernego zł.	ct	Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Spłacono w ciągu miesiąca zł.	ct	Udzielono w ciągu miesiąca zł.	ct	Stan z końcem miesiąca zł.	ct	Koszta założ. ruchomości i adm. (z końcem miesiąca) zł.	ct	Reszta *) pozycyi stanu czynnego zł.	ct	Gotówka zł.	ct.
Busku	645	37	.	.	18.518	50	187	.	892	.	19.223	.	823	92	.	.	283	17
Białéj	985	65	117	33	42.087	89	3.605	.	3.830	.	42.312	89	2.003	01	14	40	931	64
Bóbrce	.		114	50	14.121	60	1.530	20	1.368	.	13.959	80	144	.	200	29	281	89
Brzesku	082	09	1.160	31	53.843	55	4.186	93	9.880	.	59.536	62	56	65	1.452	60	471	61
Glinianach	410	69	.	.	3.840	76	46	57	186	.	3.980	19	283	51	70	.	3	49
Lwowie	368	52	58	85	284.390	63	52.455	44	61.812	40	293.747	59	7.125	50	1.726	90	1.881	11
Rohatynie	207	91	48	48	.	.	.	.	.	.	22.155	88	1.365	40	25	19	763	43
Sokalu	647	69	.	.	34.184	.	.	.	943	.	35.127	.	254	52	189	.	240	32
Stanisławowie	737	49	.	.	211.024	87	38.916	79	43.235	.	219.385	42	.	.	.	.	7.607	61
Tyśmienicy	68	67	1	68	66.271	10	755	.	3.432	50	63.598	60	215	37	.	.	1.102	11
Wykotach	292	73	.	.	7.089	74	905	09	1.270	.	7.454	65	61	93	.	.	14	83

*) W téj rubryce należy umieszczać wszystko co od ogólnej sumy bilansu surowego pozostanie po odtrąceniu kwot z rubryk poprzednich.

fundusz Straży pożar. ochot. w Wojniczu 154·20 ct., fundusz dla biednych dziewcząt parafii miasta Kęty 400 zł., fundusz masy spadkowéj po śp. Janie Kuhnie 350 zł., funfundusz masy spadkowéj po śp. Janie Kubale 14.122 zł., fundusz masy spadkowéj po śp. Franciszku Datko 7·80 ct., fundusz konkurencyi szkolnéj w Brzesku 712 zł., w ogólnej sumie 23.295 zł. w. a.

Gorlice 1. Wydział Rady Powiatowéj z funduszów powiatowych zł. 5.000. Wydział Rady Powiatowéj z funduszów krajowych na pożyczki głodowe zł. 20.000. 2. Gmina miasta Gorlic: z funduszów miejskich zł. 6.400, z kaucyi zł. 259·80 z funduszu Chrześcijańskich Ubogich zł. 165, z funduszu parafialnego zł. 145, ze składek na pogorzelców miasta Gorlic zł. 2.014·70, z funduszu pożyczkowego na budowę miasta zł. 26.500, ze składek na budowę kościoła w Gorlicach zł, 4.000, 3. Gmina m. Biecza: z różnych funduszów zł. 1.994·50, 4. Gmina Binarowa zł. 210, 5. Gmina Klimkówka zl. 20, 6. Gmina Siedliska zł. 400, 7. Towarzystwo Oświaty Ludowéj zł. 66, 8. Depozyta sądowa zł. 30·87, Razem zł. 67205·87.

Tarnów z Wydziału powiatowego: z funduszu kar 260·26 z pożyczki głodowéj z r. 1873. 2000·00.

Różności.

Wybory do Sejmu powinny pobudzić Towarzystwa nasze do stawiania kwestji stowarzyszeń na porządku dziennym zwłaszcza, że w tym względzie nawet najznakomitsi posłowie nie mają jasnych pojęć o istocie i zadaniu naszych korporacyi. W niemieckich prowincyach, jak donosi „Genossenschaft“ na żadném niemal zgromadzenia sprawy téj nie pomijano. Przedewszystkiem zaś należy zwracać uwagę posłów na potrzebę lokowania publicznych funduszów w naszych stowarzyszeniach.

Wyjeżdżającym posłom do Rady Państwa należy przypomnieć sprawę opodatkowania naszych stowarzyszeń. Obecnie nasze towarzystwa w szczęśliwszém są położeniu, niż towarzystwa niemieckie — posłem bowiem do Rady Państwa wybrany został nasz Patron. Żywimy nadzieję, że tę sprawę uważać będzie za najważniejszą dla siebie.

Stowarzyszenia surowcowe w Warszawie rozwijają się pomyślnie. W pismach warszawskich znajdujemy sprawozdanie z działalności spółki pod firmą: magazyn drzewa zjednoczonych rękodzielników warszawskich, wedle którego spółka ta zakupiła w r. 1875/6 materyałów za 26.891 rubli, sprzedała za 22.144 rubli a zysk przy sprzedaży wynosił 5.380 rubli. Jest to bardzo świetny rezultat, zwłaszcza ze względu na mały kapitał zakładowy, który w udziałach wynosi tylko 5.299 rubli, a w funduszu rezerwowym 86 rubli. W ostatnich czasach spółka zakupiła na skład materyałów plac przy alei Jerozolimskiej.

Spółka do zykupu skór w Warszawie, istniejąca od kilku lat, nie ogłasza sprawozdań, lecz pewném jest, że stan jéj interesów jest bardzo pomyślny.

W Galicyi miałyby spółki takie ogromne powodzenie, zważywsze wielką drożyznę materyałów, wywołaną niesumiennem postępowaniem pośredników, którzy wyzyskują nieporadność i biédę rękodzielników naszych. Mamy nadzieję, że lwowskie towarzystwo handlu skór, które wkrótce działalność swoją rozpocznie, zachęci rekodzielników na prowincyi do naśladowania. W tym kierunku zamierza działać także towarzystwo „Ul“, zawiązane w Tarnowie.

W sprawie Towarzystwa kredytowego ziemskiego dla włościan w Poznańskiem otrzymujemy następujące pismo: „Wiadomość przez tutejsze pisma codzienne podana, (a przez nas powtórzona P. R.), jakoby już minister zatwierdził erekcyą tegoż Towarzystwa polegała na prywatnéj wiadomości z Berlina. Okazuje się jednak że jakkolwiek minister nie jest téj sprawie nieprzechylnym — zatwierdzenie formalne wszakże dotąd nie nastąpiło. „Dziennik Pozn.“ donosi, że minister zamierza powołać do Berlina na naradę w tym przedmiocie mężów zaufania obu narodowości z księstwa.

Z Pobiedzisk otrzymał Ruch społeczno-ekonomiczny list z dnia 16. z. m. prostujący podaną przez „Ruch“ a przez nas w „Związku“ Nr. 38. powtórzoną wiadomość, dotyczącą tamtejszego Banku ludowego o tyle, iż działalność Spółki, przeciw Zarządowi której król. prokuratorya zarządziła dochodzenie wstępne, nie jest w zawieszeniu, lecz owszem rozpoczęła się na nowo już z dniem 1. sierpnia r. b. i że kilku gorliwych o dobro miasta i okolicy obywateli krząta się usilnie około utrzymania Spółki. Skoro tylko okoliczności pozwolą ogłoszoném zostanie sprawozdanie o stanie Spółki i dokładny przebieg smutnéj katastrofy, która zachwiała chwilowo bytem tego stoworzyszenia. — Wiadomość ta niechaj będzie zarazem stwierdzeniem prawdy, że przy dobréj woli, stowarzyszenia nasze stać się mogą niezwyciężonémi.

Wydamie obecnego numeru opóźniło się z przyczyn od nas niezawisłych.

Redakcya.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski.

I. Związkowa Drukarnia we Lwowie Hotel Żorża.